

Maš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo •

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XVI. / ŠTEVILKA 16

CELOVEC, DNE 21. APRILA 1966

CENA 2.— ŠILINGA

Ob sestavi vlade

Na podlagi izida državnoborskih volitev 6. marca 1966 je dosegla Avstrijska ljudska stranka s 85 mandati absolutno večino v parlamentu. Njeno vodstvo bi se moglo torej od vsega početka odločiti za vlado, ki bi ji pripadali samo zastopniki OeVP. Tega stranka ni storila, temveč je povabila socialiste k sodelovanju. Za Avstrijsko ljudsko stranko so se pogajali o sestavi nove vlade kancler dr. Klaus, generalni tajnik dr. Withalm in predsednik državnega zbora dr. Maleta. Vodstvo socialistične stranke pa je poverilo nalogo za pogajanja z OeVP podkanclerju dr. Pittermannu, zunanjemu ministru dr. Kreiskemu ter namestniku deželnega glavarja Schachnerju-Blazizetu. Pogajanja so potekala stvarno ter je izgledalo, da bo možno obnoviti pod novimi pogoji koalicijo OeVP-SPOe, kar bi bilo, ako bi do tega prišlo, za državo vsekakor najboljšje.

Predlogi, ki jih je predložila za sestavo nove vlade OeVP, niso bili pretirani. Socialisti bi obdržali razen ministrstva za pravosodje vsa ministrstva, ki so bila doslej zasedena po socialistih. Sicer bi prišle gotove kompetence na novo deloma v ministrstva Ljudske stranke, vendar sta videla tako dr. Kreisky kot tudi Schachner-Blazizek možnost, da se na podlagi pri pogajanjih doseženih rezultatov socialisti odločijo za koalicijo. V tem smislu sta se oba politika odločno zavzemala tako na kongresu socialistične stranke 15. aprila 1966 kot na zadnji odločilni seji strankinega vodstva 18. aprila za sodelovanje z OeVP v novi vladi. Vendar nista prodrli. Vodstvo socialistične stranke je predloge Ljudske stranke zavrnilo ter se s tem odločilo za opozicijo. Tako je dr. Klausu preostala le še možnost, da sestavi novo vlado iz članov, ki so vsi pripadniki Ljudske stranke. Le ministrstvo za pravosodje je zvezni kancler dr. Klaus zasedel s strankarsko neopredeljeno osebo.

Da do obnove koalicije ni prišlo, gotovo ni krivda Ljudske stranke. Za to tudi socialisti dobro vedo. Predlogi Ljudske stranke so bili zanjo vsekakor sprejemljivi. Pač pa bi SPOe težko mogla vršiti na eni strani delo kot vladna stranka, ko je na drugi strani treba izvesti reformo, ki naj stranki pripomore spet do nekdanje veljave in ugleda. Za tako temeljito reformo pa je treba strnjjenih moči in vztrajnega dela v stranki. To mnenje zastopa glede strankine obnove v SPOe predvsem mlajša generacija, ki vidi le v opoziciji možnost za premostitev sedanje krize. Strankini interesi so torej socialistom narekovali pot v opozicijo. Kljub temu pa ostane odprto vprašanje, ali je SPOe storila prav, ko se je odločila za opozicijo.

V novi avstrijski vladi sta dva ministra s Koroške, in sicer dr. Karl Schleinzner, ki je že doslej vodil ministrstvo za kmetijstvo ter dr. Ludwig Weiss, ki je prevzel posle ministra za promet. O obeh ministrih smo prepričani, da bosta podprla v vladi tudi manjšinsko politiko kanclerja dr. Klaus, o katerem je znano, da mu je zelo na tem, da pride ob sodelovanju z manjšino čim prej do uresničitve manjšinskih določil člena 7 državne pogodbe.

Novo vlado čakajo brezdomno težke naloge. Tudi po zadržanju do manjšin, živčih v državi, bo vlado in njene pripadnike ocenjevala svetovna javnost. Bolj kot kdaj koli prej so uprte njene oči na Avstrijo, ki mora sedaj dokazati, da se zmoreta vlada in opozicija v prid celotnemu prebivalstvu uspešno dopolnjevati. Ali smo zmožni resnične demokracije, pa bo seveda dokazal šele bodoči razvoj.

Avstrija ima novo vlado

Socialisti so se odločili za opozicijo

Avstrijska socialistična stranka je odklonila zadnje predloge Avstrijske ljudske stranke kot nezadostne. S tem je prešla socialistična stranka v opozicijo. Ta odločitev je padla v ponedeljek ob 18.40, po dramatičnih dogodkih zadnjih ur za sestavo nove vlade. Vsi poskusi, doseči vendarle sporazum med obema velikima strankama, so v teku ponedeljka splahneli v nič.

Ko je zastopstvo Avstrijske stranke javilo socialistom, da ni pripravljeno na nobeno nadaljnjo privolitve, so ti naslovili sledeč končno veljaven odgovor Avstrijski ljudski stranki: »Moram vam žal sporočiti, da je zasedanje socialistične stranke odklonilo s 30 proti 10 glasovom še zadnjo ponudbo Avstrijske ljudske stranke,« je po telefonu javil dr. Brunno Pittermann.

Ob 19.30 je zvezni kancler dr. Josef Klaus poročal zveznemu predsedniku Franzu Jonasu o položaju, hkrati pa mu je povedal, da je sestavil novo vlado, kateri pripadajo samo ministri Avstrijske ljudske stranke.

Seznam novih ministrov

Zvezni kancler dr. Josef Klaus
Podkancler dr. Fritz Bock
Finančni minister dr. Wolfgang Schmitz
Prosvetni minister dr. Theodor Piffli-Perčević
Kmetijski minister dipl. inž. dr. Karl Schleinzner
Obrambni minister dr. Georg Prader
Trgovinski minister dr. Fritz Bock
Minister brez listnice dr. Vinzenz Kotzina
Pravosodni minister univerzitetni prof. dr. Hans Klecatsky
Socialni minister Grete Rehor
Prometni minister dipl. inž. dr. Ludwig Weiß
Notranji minister dr. Franz Hetzenauer
Zunanji minister dr. Lujo Tončič Šotirnj

Državni tajniki:

Urad državnega kanclerja: dr. Karl Gruber
Socialno ministrstvo: Franz Soronics
Prometno ministrstvo: dr. Josef Tauch
Notranje ministrstvo: dr. Franz Haider
Zunanje ministrstvo: dr. Karl Bobleter

Klaus: Vlada za vse

Nova zvezna vlada je v torek dopoldne zaprisegla pri avstrijskem predsedniku. Predsednik in kancler sta v svojih govorih poudarila pomen tega političnega dejanja za notranjo politiko Avstrije. Zvezni kancler je dejal, da se bo njegova vlada opirala na zaupanje avstrijskega predsednika in na milijone volivcev.

Nato se je zveznik predsednik Franz Jonas zahvalil bivšim ministrom.

Po zaprisegi se je takoj sestal ministrski svet, na katerem je kancler pozval vlado, v njenih resorih (področjih) in v ministrskem svetu zastaviti vse svoje sile za blaginjo celotnega prebivalstva. Člani avstrijske vlade ne smejo biti niti zastopniki lastnih interesov niti zastopniki stranke, temveč le zastopniki države, ki jim je pri srcu politika za vse državljane, za delojemalce in delodajalce, kakor tudi za kmete, upokojece, nemeščence in samostojne poklice, za vse sloje in generacije (rodove) prebivalstva.

VABILO

Slovensko kulturno društvo v Celovcu vabi na občni zbor, ki bo v sredo, dne 27. aprila 1966, ob pol 8. uri zvečer v prosvetni dvorani Mohorjeve hiše.

Po občnem zboru bo g. Vinko Zaletel ob barvnih slikah predaval o našem kulturnem življenju. Po predavanju družaben razgovor z domačo pesmijo.

K obilni udeležbi prisrčno vabi odbor.

Iraški predsednik, žrtev atentata?

Iraški predsednik Abdul Salam Aref je izgubil v sredo preteklega tedna življenje pri letalski nesreči blizu Basre v Iraku.

Teheranski časopisi so pisali, da je predsednik Aref postal žrtev atentata. Sklicujejo se na poročilo tajne kurdske radijske postaje, ki je sporočila, da so Arefov helikopter sestrelili kurdski uporniki takoj potem, ko si je maršal Aref ogledal položaje vladnih čet blizu Adreba. Radijska postaja kurdskih upornikov je navedla celo, da je na helikopter streljal Mohamed

Amin Barzani, daljni sorodnik kurdskega voditelja Mustafe Barzanija.

Radio Bagdad pa je poročal, da je Arefov helikopter zašel v peščeni vihar in pri tem izgubil usmerjenost. V helikopterju je bilo 11 ljudi in so vsi našli smrt.

Za novega iraškega predsednika je bil izvoljen generalmajor Abdel Rahman Aref, brat smrtno ponesrečenega. Novi predsednik bo vodil dolžnost predsednika do naslednjih predsedniških volitev, ki bodo najkasneje čez leto dni.

Američani uničili v Severnem Vietnamu raketni ploščadi

Ameriško letalstvo je zadalo v nedeljo težak udarec severnovietnamski protiletalski obrambi. V ustju Rdeče reke so bombardirali raketne ploščadi, ki so oddaljene od severnovietnamskega glavnega mesta Hanoia samo 30 kilometrov. Pri tem sta bili porušeni dve raketni ploščadi za sovjetske rakete »Zemlja-Zrak«, ki sta bili 24 oziroma 27 kilometrov oddaljeni od mesta Hanoia. Poleg tega so bile uničene tudi radarске naprave raketnega obroča.

V nedeljo so trdili Severnovietnamci, da so ameriška letala bombardirala predmest-

ja Hanoia. Zaradi tega se je Severni Vietnam pritožil pri mednarodni nadzorstveni komisiji za Indokino. V ponedeljek pa so ameriške vojaške oblasti sporočile, da so bile napadene po ameriških letalih raketne ploščadi v bližini Hanoia.

■ Ameriški predsednik Johnson je ob koncu preteklega tedna neuradno obiskal Mehiko. V glavnem mestu Mexiku je Johnson osebno prisostvoval odkritju spomenika Abrahamu Lincolnu, ki ga je ameriška vlada podarila Mehiki.

Varnostni svet OZN proti Južni Rodeziji

Pretekli teden se je sestal na zahtevo Velike Britanije Varnostni svet Organizacije združenih narodov, da bi razpravljali o slučaju Južne Rodezije.

Varnostni svet Organizacije združenih narodov je sprejel zahtevo Velike Britanije, da sme le-ta uporabiti silo, da prepreči dovoz petroleja za Južno Rodezijo čez mozambiško pristanišče Beira. Za britanski predlog resolucije je glasovalo 10 članov Varnostnega sveta. Glasovanja so se vzdražali predstavniki Sovjetske zveze, Malija, Francije, Urugvaja in Bolgarije. Za resolucijo so med drugim glasovali tudi zastopniki Ugande in Nigerije.

Vendar menijo, da bo v celoti odvisno od portugalske vlade, ki nadzoruje Mozambik, ali bo sprejela resolucija dosegla namen. Čez pristanišče Beira je namreč Rodezija povezana po naftovodu s to portugalsko posestjo.

Britansko obrambno ministrstvo je izdalo nujen ukaz britanskim silam na Srednjem vzhodu, naj ustavijo vse ladje, ki plujejo proti pristanišču Beira z nafto za Rodezijo. Minister za obrambo konservativnega »Kabineta v senci« Powel je obtožil laburistično vlado, da je njena zahteva po uporabi sile proti Južni Rodeziji v nasprotju z izjavami, ki jih je dal o tem problemu ministrski predsednik Wilson. Wilson je odgovoril, da je pravzaprav želel prehiteti afriške dežele, ki so pripravljale zahtevo za uporabo oborožene sile proti Smithovemu režimu.

Indonezija v OZN?

Indonezijski zunanji minister Adam Malik je izjavil, da bo Indonezija ponovno preučila svojo zunanjo politiko in možnost vrnitve v Organizacijo združenih narodov. Dejal je, da je vrnitev Indonezije v Združene narode odvisna od mnogih vprašanj.

Iz Džakarte poročajo, da je Malik izjavil na tiskovni konferenci, da bo nova vlada vrnila Indonezijo k njeni tradicionalni zunanji politiki. Ravnala se bo po dejanskih razmerah v svetu. Zunanja politika dežele bo morala služiti nacionalnim interesom in zadovoljiti najnujnejših narodovih potreb, je dodal Malik in napovedal, da bo nova vlada zahtevala verjetno večjo gospodarsko pomoč od Vzhoda in Zahoda.

Ko je govoril o Maleziji, je Malik dejal, da se bo soočenje nadaljevalo, vendar je Indonezija posebej pripravljena miroljubno rešiti spor. Glede odnosov z Združenimi državami Amerike je Malik dejal, da leti niso bili vselej dobri, vendar bo nova indonezijska vlada storila vse, da bi se čimprej izboljšali.

Indonezijski notranji minister general Basuki Rahmat pa je sporočil, da je v zaporu 18 ministrov prejšnje indonezijske vlade.

Indonezijski kongres (začasna ljudska posvetovalna skupščina) je odstranil iz svojih vrst vse tiste člane, ki so predstavljali prepovedano komunistično partijo Indonezije in množične organizacije, ki so bile pod njenim vplivom.

Bosch kandidira za predsednika Dominikanske republike

Iz glavnega mesta Dominikanske republike Santa Dominga poročajo, da je revolucionarna stranka soglasno imenovala za predsedniškega kandidata bivšega predsednika Juana Boscha. Antonio Guzman, ki je bil minister za kmetijstvo v Boschovi vladi, je bil imenovan kot kandidat za podpredsednika.

Dr. Kreisky je priporočil previdnost in razsodnost ter je med drugim izjavil: »Po dveh velikih porazih smo imeli dva velika uspeha: po porazu leta 1949 zmago leta 1953 in po porazu leta 1956 zmago leta 1959. Dokazano je torej, da se od neuspeha znova lahko pride do uspeha. Toda ni še dokazano, da se v opoziciji lahko doseže uspehi. Čutim se dolžnega svariti pred takim poskusom.«

Z I D A J T E Z D R A V O —

Z I D A J T E Z O P E K O !

gradnja stanovanj le z opeko!

NOVA KNJIGA:

Osterreich Lexikon

Na vseh področjih znanosti se spoznanja in dognanja tako hitro širijo in poglabljajo, da človek ne more slediti, ker ne utegne redno prebirati strokovne literature.

Pred 50 leti smo komaj kaj vedeli o letalstvu in se na splošno za to tudi nismo dosti zanimali, dokler nam niso padale bombe na glavo. Kaj smo praktično vedeli o atomu in njegovi sili pred par desetletji, danes pa ves svet trepetja pred nevarnostjo atomske bombe. Podobno je na drugih področjih.

Tako se skoraj vsak dan pojavi potreba za človeka, da na hitro najde potrebne podatke. Tu pa so leksikoni najboljši pripomočki. Navažno so nam bili na razpolago nemški leksikoni, ki pa se na ožje avstrijske probleme niso dosti ozirali.

Konec lanskega leta pa se je na avstrijskem knjižnem trgu pojavil poseben avstrijski leksikon, ki ima vrsto posebnih avstrijskih problemov dobro obdelanih.

Pred seboj imam prvi zvezek tega leksikona, ki obsega črke od A do K. Drugi zvezek bo izšel pri Državni založbi tekom tega leta.

Prvi zvezek obsega 650 strani in prinaša med drugim tudi vrsto geografskih kart, slike raznih zanimivosti kot n. pr. iz stolnice v Krki, seve najdemo tudi podroben opis koroškega glavnega mesta, tokrat pa manjka slika celovškega zmaya, na strani 602 je celo slika vinograda, v katerem klopotec preganja požrešne ptiče.

Posebno zanimivost pa sem našel v tem avstrijskem zborniku pri koroških občinah. Vse večje občine, kjer prebivajo tudi Slovenci, so navedene tudi s slovenskim imenom.

Bleiburg (slov. Pliberk), temu sledi opis mesta in drugih zanimivosti.

Eberndorf (slov. Dobrla ves), 4463 prebivalcev, od teh 48 odst. Slovencev leta 1951.

Eisenkappel (slov. Zelezna Kapla), 1444 prebivalcev, od teh 20 odst. Slovencev leta 1951, tedaj še ni bila priključena občina Bela.

Feistritz an der Gail (slov. Bistrica na Zilji), 685 prebivalcev, od teh 54 odst. Slovencev leta 1951.

Feistritz im Rosental (slov. Bistrica v Rožu), 1837 prebivalcev, od teh 47 odst. Slovencev leta 1951.

Feistritz ob Bleiburg (slov. Bistrica nad Pliberkom), 2087 prebivalcev, od teh 83 odst. Slovencev leta 1951.

Finkenstein (slov. Bekštanj), 5405 prebivalcev, od teh 25 odst. Slovencev leta 1951.

Diex (slov. Djekše), 1261 prebivalcev, od teh 47 odst. Slovencev leta 1951.

Globasnitz (slov. Globasnica), 1413 pre-

bivalcev, od teh 89 odst. Slovencev leta 1951.

Griffen (slov. Grebinj), 3031 prebivalcev, od teh 34 odst. Slovencev leta 1951.

Haimburg (slov. Vovbre), 1443 prebivalcev, od teh 20 odst. Slovencev leta 1951.

Keutschach (slov. Hodiše), 1268 prebivalcev, od teh 60 odst. Slovencev leta 1951.

Med drugim piše leksikon pod značko »Kärnten« na strani 582: »Um die slowenische Sprache und Literatur verdient machten sich im 19. Jahrhundert Slomšek, Ziljski (verjetno bi moral na tem mestu zapisati Matija Majer Ziljski), Janežič und Einspieler mit seinem Hermagorasverein. Die Volksdichtung der Kärntner Slowenen befruchtet auch die moderne Dichtung (u. a. Milka Hartman)«. O Milki Hartmanovi piše na strani 469: rojena 11. 2. 1902, Libuče, slov. kor. pesnica in komponistka, ki daje svojim tekstom tudi melodijo, leta 1952 Moje grede.

Čudimo se, da v prvem zvezku ni več zapisano o zaslužni slovenski kulturni usta-

Angleški pisatelj Evelyn Waugh — umrl

Na velikonočno nedeljo je umrl na svojem posestvu znani angleški pisatelj in satirik Evelyn Waugh. Bil je star 63 let. Vzrok smrti še ni znan. Njegova žena ga je našla mrtvega na stolu v njegovi delovni sobi nekaj ur potem, ko se je pisatelj vrnil od velikonočne sv. maše.

Evelyn Waugh, sin literarnega kritika, je študiral v Oxfordu, bil nato kratek čas slikar, učitelj in novinar. Leta 1930 je prestopil v katoliško vero potem, ko se je ločil od svoje prve žene.

Kot pisatelj je zaslovel okoli leta 1930, ko je v svojih delih zelo ostro napadal britansko aristokracijo. Njegovi globoko psihološki romani s precejšnjo dozo finega, včasih tudi pikrega humorja, so mu prinesli svetoven sloves. Med njegova najboljša dela se štejejo »Decline and Fall«, »Men and Arms«, »Scoop«, »Black Mischief«, in »The Loved One«. V svojih delih je Evelyn Waugh pogosto obravnaval psihološki in moralni nered aristokratske

Do najbolj oddaljene zvezde tudi do 2 milijona let

Slovenski klub v Trstu je imel pred kratkim v svoji sredi zopet tržaškega rojaka. Univerzitetni profesor inž. A. Kuhelj, ki je predaval o razvoju astronomije, je namreč doma z Opčin; tudi nižjo srednjo šolo (nemško gimnazijo) je dokončal v Trstu, nakar se je oče po prihodu Italije z vso družino izselil v Jugoslavijo. Prof. Kuhelj je specialist za astronomiko (letalstvo) in

nuova«, so izraženi pomisleki proti geslu, pod katerim naj bi se zbrali pesniki, to je »Srednja Evropa«, češ, da ta označba spominja na čase izvajanja Hitlerjeve politike, na Rainerja in njegovo Küstenland (Primorje) in celo na njegovo rižarno pri Sv. Soboti; spominja tudi na italijansko strujo »prilizovalcev« (leccapiattini), ki je sodelovala z Avstrijo v Trstu... Mitteleuropa zbujala pri Italijanih spomine tudi na Spielberg, kjer je tipel Pellico...

Kaže, da se je zavedal nevarnosti prodiranja Nemcev proti jugu tudi ljubljanski nadškof msgr. Pogačnik, ki je med svojim predavanjem v Vidmu dejal, da je bila sreča za Slovence, da so oglejski patriarhi zavrnili nemško prodiranje proti jugu; tako se je lahko ohranil značaj slovenskega naroda. Pisec ne nasprotuje zboru pesnikov, vendar bi ga bilo treba organizirati pod drugim geslom.

novi Mohorjevi družbi ali o jezikoslovcu Guttmanu ali o Janežiču. Pričakujemo, da bo pod značko St. Hermagorasbruderschaft nekaj povedanega v 2. zvezku, ki izide tekom tega leta.

Namenoma smo navedli nekaj primerov s slovensko oznako in odstotkom slovenskega prebivalstva. Te številke se nanašajo na ljudsko štetje leta 1951, torej na zadnje ljudsko štetje pred podpisom državne pogodbe, ki v členu 7 določa tudi pravice koroškim Slovincem in gradiščanskim Hrvatim. Ker je avstrijski leksikon izšel v Državni založbi na Dunaju in je torej do gotove mere odsev uradnega gledanja, smemo iz tega sklepati, da se vendar pripravljajo konkretne rešitve na osnovi ljudskega štetja leta 1951.

Leksikon priporočamo vsem tistim, ki so v vsakdanjem življenju prisiljeni, da se hitro orientirajo o vprašanih, ki niso v spominu.

Leksikon lahko naročite pod naslovom »Österreichischer Bundesverlag, 1015 Wien, Postfach 69. Kdor naroči oba zvezka pred 30. junijem, plača S 690.—, posamezen zvezek pa stane S 390.—.

mladine, seveda predvsem britanske. V celoti je pokojni britanski pisatelj napisal kakih trideset del. Bil pa je Waugh tudi velik popotnik. Želja po tujini in prigodah ga je med abesinsko vojno silila, da je bil tedaj dopisnik z bojišča, med drugo svetovno vojno pa je spremljal Randolpha Churchilla, sina pokojnega britanskega premiera, na jugoslovanske bojišča, ko je bil Randolph član britanske misije pri jugoslovanskem vrhovnem štabu.

Januarja letos je začel umetnik pisati zgodovino križarskih vojn, vendar je moral delo spričo nervozne melanholične depresije (otožne potrnosti) opustiti. V februarju pa so sporočili, da se pisatelj počuti boljše in da je že začel pisati drugi zvezek svoje avtobiografije (lastnega življenjepisa) »A little hope« (Majhno upanje).

Pisatelj Evelyn Waugh zapušča ženo, dva sina (od katerih je eden prav tako pisatelj) in pa tri hčere.

njegovo ime je znano preko meja Jugoslavije, sicer je tudi član Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Astronavtika je pravzaprav povsem mlada veda, ki se je hrupno predstavila svetovni javnosti šele s prvim ruskim poltom okoli Zemlje. Za zdaj tekmujeta na tem področju pravzaprav dve državi; Sovjetska zveza in Amerika, a samemu predavatelju je neki francoski izvedenec povedal, kako rada bi se na to področje vrnila tudi Francija; saj je velik pomen astronomije tudi v tem, da spodbuja tudi druge vede ter sodeluje z njimi. Tako je slovenski zvezdoslovec prof. Dominko izrazil predavatelju svoje prepričanje, da bo napredek v astronomiji pripomogel mnogo tudi k razvoju astronomije (zvezdoslovstva). Prof. Kuhelj je razložil fizikalne zakone, ki urejajo polete satelitov (vesoljskih ladij), planetoidov (majhen planet) in rakete, pa tudi uspehe, ki so jih dosegli v vesolju Rusi in Američani. Primerjava glede dosežkov in metod dela v obeh državah je težavna, ker so Rusi zelo previdni, ko gre za objavljanje zadevnih podatkov, saj se za dosežke v astronomiji zanimajo tudi vojaški izvedenci. Zato ne more biti slučajno, da je prof. Kuhelj ilustriral svoje predavanje predvsem s slikami ameriškega izvora.

Ob njegovem navajanju nekaterih podatkov glede hitrosti, s katero letijo umetni sateliti okoli Zemlje ali vesoljske ladje

LIKOVNA UMETNOST:

Listi grafične razstave potujejo po Evropi

Tajništvo za mednarodne grafične razstave v Ljubljani je v začetku leta 1966 organiziralo dve grafični razstavi, eno v Edinburghu in drugo v Brnu. Na razstavi so izbrali liste s šeste mednarodne grafične razstave, ki je bila lani v Ljubljani. Razstavo v Edinburghu so prenesli iz Leedsa, v avgustu pa bo potovala še v škotsko mesto. Brnsko razstavo »ljubljskih« grafičnih del so 15. aprila prenesli v Prago, nato pa jih bodo še v drugo češkoslovaška mesta. Obe razstavi sta doslej želi izređen obisk in zbudili veliko zanimanje. Med razstavljenimi deli so tudi grafike slovenskih umetnikov.

Natečaj za grafične simbole

Letos poleti bo na Bledu mednarodni kongres svetovne organizacije grafičnih oblikovalcev — ICOGRADA, ki mu bo pridružen prvi študentski projekt za poenotenje grafičnih simbolov. Podobno kot imamo na primer že mednarodno priznane prometne znake, naj bi se tokrat s skupnim natečajem čez 600 oblikovalskih šol odločili za druge osnovne informacijske simbole, ki bi dajali tujcu v posameznih deželah natančnejše informacije, ne da bi mu bilo potrebno posebej razlagati njihov pomen. Na tem natečaju z geslom »preko jezikovnih pregrad« sodelujeta v Ljubljani tudi grafični razred prof. Franceta Persina v šoli za oblikovanje ter absolvent Valter Ornik v oddelku za arhitekturo na ljubljanski univerzi. Natečajniki hitijo s svojimi predlogi, kajti sredi aprila naj bi se v Beogradu že sestala mednarodna žirija, ki bo odbrala najboljše predloge. Poleg slovenskega predstavnika Ivana Piclja iz Zagreba in znanega japonskega oblikovalca, pobudnika grafičnih simbolov za tokijsko olimpiado Hazaru Kadzuimija, bodo sodelovali še številni strokovnjaki s tega področja iz raznih dežel.

Poplava umetnostnega trga s ponarejenimi ikonami

Po poročilih mednarodnih strokovnih krogov je trg z umetninami v zadnjem času poplavljen s ponaredki ikon. Vedno večje zanimanje javnosti in zbiralcev za ikone, ki so ga zbudile zlasti številne nedavne razstave ikon, je povzročilo močno povpraševanje po teh umetninah, ki so prišle v modo zlasti tudi kot dekorativni okras stanovanj. Ponarejevalna industrija je hitro izkoristila to novo smer okusa občinstva in krepko poskušala zadovoljiti to povpraševanje po ikonah. Najvažnejša središča ponarejanja ikon so po podatkih ravnateljstva Bizantskega muzeja v Atenah predvsem Pariz, Benetke in Solun. V teh atelejih uporabljajo pristne slike ikon iz 17. in 18. stoletja z malo umetniško vrednostjo ali zanemarljivo sliko, ki jih najprej prevlečejo in na novi podlagi nato poslikajo s kompozicijami po starih zgledih raznih krajevnih šol s tradicionalno tehniko in z uporabo potrebnih barv in starodavnih lepil. Dovršeno sliko patinirajo nato po preizkušenih načinih.

Muzejski strokovnjaki cenijo, da je sedaj na mednarodnem trgu umetnin najmanj toliko ponarejenih ikon kot pristnih. Nevednost občinstva in ne previsoke cene ikon omogočajo v veliki meri prodajo ponarejenih ikon.

na Luno, Venero in Mars, pa tudi glede časa, ki ga pri vsej svoji brzini (tudi do 15 in še več kilometrov na sekundo) potrebujejo za dosego svojega cilja, so poslušalci kar strmeli: pot okoli Zemlje traja nekako 90 minut, do Venere nad tri mesece, toda za potovanje do nekaterih najbolj oddaljenih zvezd bi potrebovali tudi do 2 milijona let.

„Srednja Evropa“ in zbor pesnikov

Pesniki iz Italije, Jugoslavije, Avstrije, Češkoslovaške, Južne Nemčije in Madžarske so prišli na lepo misel, da bi se sestali in se bolj seznanili ter tudi resno razpravljali o pesništvu in njegovi vlogi v kulturnem življenju. Pomagali naj bi tudi premostiti razne predsodke in duhovna nasprotstva, ki jih je zlasti poglobila zadnja vojna. Na pobudo goriške revije »Iniziativa Isontina« so si za svoj zbor, ki bo od 19. do 20. maja, izbrali Gorico kot sedež zborovanja. V vsaki državi bo imenovan po en glavni tajnik, ki bo izbral udeležence kongresa iz svoje lastne države. Udeležencem srečanja bodo povrnjeni stroški za potovanje. Na zboru bo v imenu pesnikov iz posameznih držav poročal poseben poročevalec, in sicer je bila za letošnji zbor izbrana tema »Poezija danes«.

V dvogovoru, ki ga je sestavil »Giambellino« v tržaškem katoliškem tedniku »Vita

PLIBERK — OKOLICA

(Igra »Sinovo maščevanje«)

Že odkar stoji naš oder v novi farni dvorani, smo pogrešali nastop naših znanih igralcev. Za pustne dni smo bili razočarani, da naša naša farna mladina ni, kakor druga leta, po domače razvednila; nas, ki nam številni hali in druga taka norenja ne morejo nuditi zabave in užitka. Za nas je pravo, kulturno razvednilo pač le poštna odrska predstava v lepi domači besedi.

Zato pa smo se tem bolj razveselili vabila v Farno dvorano na cvetno nedeljo, k igri »Sinovo maščevanje« ali »Spoštuj očeta in mater«.

Da naše besede v želji po domačih prireditvah niso prazne, je dokazala dvakrat (popoldne in zvečer) napolnjena dvorana.

Igra »Sinovo maščevanje« je poučna in pretresljivo resna; prav primerna za postni čas.

Gledalci so vsem trem dejanjem pozornost sledili. Naše igralce-novince moramo zelo pohvaliti, ker so že pri prvem nastopu na odru pokazali svoj igralski talent. Res, vsak v svoji vlogi je bil cel igralec. Oba stara »grofa« pa sta igrala dovršeno. Prav od srca čestitamo!

Mladina je iz te igre zase lahko vzela nauk, kam življenjska pot mnogokrat zapelje one, ki ne spoštujejo staršev, njih opominov in prošenj ne poslušajo in ki svojo srečo iščejo le v materializmu.

Dragi igralci, želimo si skorajšnjega svidenja!

Obračun marljivega in požrtvovalnega dela

Pevsko društvo Jakob Petelin-Gallus je imelo svoj 3. redni občni zbor

Preteklo soboto so se zbrali člani Pevskega društva Jakob Petelin Gallus v Celovcu v Mohorjevi hiši na 3. rednem občnem zboru, da bi po društvenih pravilih zadostili predpisom in da bi se pogovorili o preteklem in bodočem delu.

Poleg članic in članov društva je mogel predsednik pozdraviti med navzočimi tudi predsednika in tajnika Zveze pevskih društev g. prof. dr. Antona Feiniga in g. Tomaža Holmarja, predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev g. nadzornika dr. Valentina Inzka, in vodja slovenskih oddaj celovskega radia g. Helmuta Hartmanna.

O preteklem delu sta poročala predvsem društveni predsednik g. učitelj Urhej Kassl, in pevovodja prof. dr. France Cigan.

Delavnost tega našega vsem prijateljem petja dobro znanega zbora dokazuje številni njegovih nastopov v zadnji delovni dobi. Nastopal je od lanske pomladi po naših krajih na Dješkah, v Pliberku, v Kazah, Škocijanu, Draščah, Podgorjah, v Lo-

stopil Gallus na mednarodnem pevskem natečaju v Gorici med inozemskimi zbori. Čeprav ni zasedel tam prvih mest, se je vendar dostojno predstavil tujemu občinstvu in častno zastopal slovensko koroško pevsko kulturo v tujini. Če pa bi na natečaju delili mesta po požrtvovalnosti in idealizmu, bi moral dobiti prvo mesto...

Na sporedu občnega zbora so bile tudi volitve novega odbora, v katerega so bili izvoljeni kot predsednik g. Urhej Kassl, podpredsednik gospa Marica Tischler, tajnik g. dr. France Vrbinc, blagajnik g. Herman Čik in pevovodja g. prof. dr. France Cigan. Nadzornika sta g. Nantej Pristovnik in gdč. Emica Hornböck.

O sporedu na zborovih nastopih je dejal g. pevovodja, da je obsegal umetne in ljudske, svetne in cerkvene pesmi. Samo cerkvene pesmi je pel zbor pri službi božji v Astiju, v Nici in na jubilejnim velikonočnem romanju v Celovcu. Nekaj cerkvenih pa so dodali tudi ostalim nastopom. Z veseljem je pevovodja ugotovil, da je bila pri skoraj vseh nastopih na sporedu vsaj ena skladba Jakoba Gallusa, po katerem se zbor imenuje. To bi radi ohranili tudi za naprej.

Ob pregledu te bogate žetve je ob koncu poročila dejal g. dr. Cigan svojim pevkam in pevcem: »Naj vam vsem izrečem svoje iskreno priznanje. Te častne uspehe smo dosegli samo zaradi velike požrtvovalnosti, discipline in društvene povezanosti. Smo pa tudi mnogo od tega prejeli: Sami smo bili deležni duhovnih dobrin, poslušalcem smo pripravili veselje, pri vsem tem pa smo slavili s petjem prav vse harmonije, dobrote in resnice — Boga, kot pravijo naša društvena pravila; toda ne samo slavili, marveč že tudi predokušali. Splača se torej za te duhovne dobrine žrtvovati nekaj dragocenega časa, in če treba — tudi denarja. To je idealizem, brez katerega ne more nihče uspešno kulturno delovati. Ohranimo ta idealizem, da bomo mogli napredovati in k dosedanjim uspehom pridružiti še novih!«

Za konec so društveni »fotografi« pokazali še nekaj zelo posrečenih skioptičnih barvnih slik z nastopov v Rimu in v Nici, ko smo posedeli ob prijetnih spominih v domači družbi naših dragih pevcev.

+ S. M. Agneza Martinjak

Kdo bi mogel verjeti, da so v torek po veliki noči peli farni zvonovi v cerkvi sv. Jakoba v slovo pokojni šolski sestri Agnezi Martinjak. Pa je vendar bilo res. Na samo velikonočno nedeljo je njena duša zapustila izmučeno telo in sproščena v večnosti zapela svojo alelujo.

Je na pepelnico sredo pri pepeljenju kaj slutila, kako hitro se bodo uresničile nad njo besede: Pomni človek, da si prah in da se v prah povrneš? Je slutila, da je pred njo samo še 40 dni zemeljskega življenja?

Rodila se je pokojna Katrej, s. Agneza 19. marca 1915 kot najmlajši otrok znane, zavedne Martinjakove družine v Srejah pri št. Jakobu v Rožu. Že mlada je spoznala šolske sestre in red vzljubila. Ko je začutila v sebi božji klic, se ni obotavljala. Kot kandidatinja je obiskovala gospodinjsko šolo na Mali loki pri Novem mestu na Dolenjskem. V juliju leta 1939 je v materini hiši šolskih sester v Mariboru prejela redovno obleko. Vojna vihra je komaj začeto redovno življenje prekinila. Leta vojne je preživljala na domu pri svoji mami, katero je nad vse ljubila. Po končani vojni se je brez pomislekov vrnila med sestre. V št. Jakobu v Rožu je prva povojna leta z veliko ljubeznijo in uspehom vodila otroški vrtec. Od tu je na željo predstojnikov odšla v gospodinjsko šolo v št. Rupert pri Velikovcu, nato pa v vzgojni zavod v št. Pavel. Tu je v dolgih dvanajstih letih vestnega dela iztrpala svoje moči. Kdo bi preštel vse korake, ki jih je napravila v službi bližnjega. Ljubi Bog ima zapisane vse v njeni življenjski knjigi. Bolezen ji je iz-

nerazumljivo, da se je njeno zdravstveno stanje v bolnici tako hitro slabšalo. Vnetje možganske mreže in z njo ohromitev živčevja so ugotovili zdravniki. Smrt je bila samo rešiteljica iz trpljenja. Dva duhovnika sta molila z njo ob njeni smrti uri.

Mirno z nasmehom je ležala na mrtvaškem odru. Ko so ji v torek popoldne ob vrnitvi iz Celovca zapeli v pozdrav zvonovi farne cerkve in domačih podružnic, so se pričeli zbirati sorodniki in znanci, da ji prinesejo zadnji pozdrav in jo pokropijo v slovo.

Veličasten sprevod se je razvil v sredo dopoldne iz gospodinjske šole skozi št. Jakob na pokopališče farne cerkve. Iz vseh koroških podružnic so prihiteli sestre, da izkažejo svoji rajni soprosti zadnje dejanje ljubezni. Kar 11 duhovnikov je spremljalo belo krsto na mrliskem vozu. Zvonovi šentjakobske cerkve se sicer niso oglasili v zadnji pozdrav, nemi so viseli v zvoniku. Zato pa so za pokoj duše rajne sestre tembolj goreče prosila srca sester, sorodnikov in faranov, ki so napolnili cerkev.

Medtem ko se njena duša že gotovo raduje v večnosti, naj njeno telo v miru počiva v domači zemlji, Bog sam pa bodi njen plačnik.

BILČOVŠ

(Proslava materinskega dne)

Kot vsako leto, tako hočemo tudi letos proslaviti dan naših mater. Spomnili se jih bomo že v nedeljo, 1. majnika. Zato vabimo vse, ki so jim ljube in drage naše mame, naj to priliko porabijo in pridejo na proslavo društva, katere bo pri Miklavžu v Bilčovsu, in sicer ob pol treh popoldne in ob osmi uri zvečer.

Nastopijo naši pevci in številna skupina naših najmlajših z deklamacijami in igro »Sirota Jerica«.

ŠT. RUPERT PRI VELIKOVCU

(Zapustil nas je Kuštrov oče)

Cvetni petek nam letos ni bil žalostni petek samo zaradi spomina na sedem žalosti Device Marije; božja previdnost je dala vsem faranom osebno obenem skupno žalost: prav na ta dan smo morali spremljati na zadnji poti enega najzvestejših faranov in za faro najbolj zaslužnih mož, Matija Kummer, pd. Kuštrovega očeta. Po svojem rodu in stanu sicer ni bil eden izmed veljavnih mož; saj je bil samo preprost majhen kmet na Vinogradih. Pa prav to mu je doneslo splošno simpatijo in spoštovanje, da je vedno ostal pristen kmet v mišljenju in življenju. To je namreč resnično in lepo poudaril zastopnik Okrajne kmetijske zbornice v Velikovcu v nagrobnem govoru, da si rajni Kušter ni želel in iskal boljšega življenja ali kakor pravimo z moderno (sodobno) besedo; višjega življenjskega standarda (ravni), temveč je bil v svoji skromnosti zadovoljen s tem, da si je pridelal potrebni vsakdanji kruh; kajti to je po mišljenju rajnega naloga kmeta, da pridelja za sebe in za druge kruh, ki vse preživlja.

Kljub tesni in globoki povezanosti s kmečko zemljo in kljub temu, da je bilo vse življenje umrlega Kuštra kot malega kmeta ena sama nepretrgana borba za obstanek v stanovitnem pridnem delu, pa ni bil ozkosrčen materialist, nasprotno, bil je vse prej kot to, kar bomo razvideli iz njegovega nadaljnjega delovanja. Kot sinu vernih kmečkih staršev mu je že zgodaj prišlo spoznanje, da je kmetu kakor vsakemu človeku razen telesnega kruha potreben kruh besede božje, ki edina ima v sebi in more dati pravo življenje. Besedo božjo pa označujejo predvsem v cerkvi služabniki Kristusovi, duhovniki; zato je bil rajni Kušter med najzvestejšimi obiskovalci cerkvene božje službe, poln spoštovanja do duhovnikov.

(Dalje na 5. strani)

ŽITARA VES

Katoliško prosvetno društvo „Števerjan“ pri Gorici gostuje v nedeljo, dne 24. aprila 1966, ob 8. uri zvečer pri Rutarju v Žitari vasi z ljudsko igro

„DIVJI LOVEC“

Vsi prisrčno vabljeni!

SELE

Naša vas ob cerkvi dobiva zadnja leta vedno lepše lice. Trohljivi jeseni ob robovih in mejah so padli pod sekuro, hudo urnikom je bila odkazana pot v reguliranih, lepo dozidanih strugah, zelene železne ograje do njih se prav lepo podajo. Trga pred občinsko hišo in cerkvijo sta urejena. Zapuščena propadajoča Tesnova hiša je izginila s površja, na njenem mestu zdaj Aral napaja žejne avtomobile. Nova občinska hiša, dosedaj še v surovem stanju, bo verjetno do jeseni dobila mično zunanje lice. Le Rupertov skedenj močno hira in čaka, da ga pospravijo za kurivo. Enako pa tudi nedodelana velika Klemenejeva hiša že več let čaka na dovršitev.

Posebno privlačna je za izletnike naša nova cerkev. Dan za dnem, posebno pa v nedeljah, jo prihajajo gledat, ker je nekaj izrednega, svojstvenega.

KAPLA OB DRAVI

(Smrt Mešetove mame)

Dne 2. marca smo položili v hladni grob Nežo Singer, pd. Mešetovo mamo iz Liplan, fara Kapla ob Dravi. Rajna je dosegla visoko starost 81 let. Vse svoje življenje je bila zdrava in vesela žena. Pred leti je hudo obolela, morala se je odločiti za težko operacijo. Srečno jo je prestala, ampak kal te bolezni je ni več zapustila.

V minuli zimi je prišla za trdno v posteljo, iz katere ni več vstala. Zadnje mesece življenja je preživela pri hčeri Naniji — pri Tišlerju — v št. Janžu. Rajno smo položili na mrtvaški oder na njenem ljubljenskem domu v Liplah, kakor si je ona do zadnjega želela. V svoji mladosti je nad 20 let bila zvesta cerkvena pevka. Nadvse je ljubila rože in jih vse darovala lepi kapelski cerkvi; ljubila je tudi dom in materino besedo. Ob odprtem grobu so se lepo poslovili od rajne domači gospod Kandut, ob asistenci gospoda Vošnjaka iz Šentjanža. Domači in šentjanški pevski zbor pa se je poslovil od rajne z lepimi žalostinkami.

Rajni Mešetovi mami naj bo domača zemlja lahka, žalujočim pa naše iskreno sožalje.

DARUJTE za visokošolski dom Korotan!

VABILO

Gojenke Kmetijsko-gospodinjske šole v št. Rupertu pri Velikovcu pri- srčno vabijo vse na

R A Z S T A V O

kuharskih in šiviljskih izdelkov, ki bo odprta v nedeljo, dne 1. maja 1966, od 8. ure naprej.

O D R S K A P R I R E D I T E V

z živahnim sporedom bo isti dan ob 13.30 za oddaljene goste in ob 16. uri za bližnje.

Z veseljem vas pričakujejo

gojenke

Pri nas na Koroškem

ST. RUPERT PRI VELIKOVCU
(Nadaljevanje s 4. strani)

Pri takem globokovernem mišljenju nam bo kar umljivo, da je Kuštrov Matija že kot kmečki sin, 27 let star, radevolje stopil v službo ljubljene farne cerkve v Št. Rupertu pod bivšim nepozabnim dušnim pastirjem Fr. Treiberjem in prevzel službo cerkvenega ključarja, katero je opravljal nad vse zvesto celih 46 let, dokler ga ni težka bolezen prisilila, da jo je moral izročiti v druge roke. Vso to dolgo dobo je kot zvest varuh čul nad farno cerkvijo in podružnicami, nad njihovim imetjem, je skupaj z dušnimi pastirji nosil v svoji glavi in v svojem srcu vse njihove potrebe, male in velike, sodeloval pri vseh številnih gradbenih delih, tako pri težki in nevarni popravili cerkvenega stolpa, pri večkratnih popravilnih delih na župnišču, na mežnariji, pri prenovitvi cerkve na znotraj, za vse je imel oko in srce in roko. Predvsem pa je vestno opravljal svojo službo kot ključar pri bogoslužnih opravilih, posebno ob svetih časih, kakor je veliki teden, pri procesijah v križevem tednu, pri slovesnem obhodu in na lepo nedeljo, vedno je bil zanesljivo ob pravem času na svojem mestu. Pri skrbi za lepoto hiše božje ga je skoraj ves ta čas zvesto podpirala njegova požrtvovalna žena Elizabeta, kateri kakor tudi celi njeni družini velja zdaj naše globoko občuteno sožalje. Kar zasluži posebno priznanje, je to, da je Kuštrov oče opravljal to službo vedno z dobro voljo, z neutrudljivo gorečnostjo, ne da bi se je kdaj naveličal, četudi ni žel za to vedno hvale, temveč nasprotno nehvaležno obiranje ali še kaj hujšega. Ne da se s par besedami povedati, koliko je Kuštrov oče pomagal kot dober poznavalec kraja in ljudi novodošlim dušnim pastirjem z dobrimi nasveti in kako se je tudi v najtežjih časih izkazoval kot zanesljivega prijatelja duhovnikov, kot zvestega sina svoje fare in vesoljne Cerkve.

Kuštrov oče je zaslužil, da se ga z obširnimi dopisom spomnimo prav v »Našem tedniku«, saj je bil ta list ves čas njegov domači prijatelj kakor je tudi vedno imel naročene druge naše dobre liste in Mohorjeve knjige. Spoštovati in ljubiti svoj materin jezik, ga čuvati in gojiti, to je bilo za Kuštrovega očeta samo ob sebi umevno, to mu je narekovala zdrava zamaet in srce. In vendar je imel široko-odprto srce tudi za sosede drugega jezika, jim bil prav tako prijatelj in so ga vsi spoštovali in cenili, kakor se je pokazalo v nagrobnih govorih. Pogreb Kuštrovega očeta nam priča, da je človek vreden in tudi postane deležen spoštovanja vseh pametnih in dobrih ljudi, če ostane zvest sam sebi, svojim staršem in svojemu rodu. Pri tako zaslužnem delovanju pač ni treba še posebej poudarjati, da je bilo žalovanje v fari ob izgubi tako plemenitega moža splošno in globoko in da so si vsi farani s cerkvenimi pevci in dušnim pastirjem vred šteli v dolžnost, mu na kolikor mogoče dostojen način izkazati zadnjo čast in hvaležno ljubezen. Plačnik za

vso nesebično skrb, za ves obilen dolgoletni trud v službi cerkve in fare, za vsa številna dobra dela mu more biti itak samo Bog. Mi moremo in hočemo samo prositi, da bi mu vse povrnil z nebeškim plačilom. Počivaj v miru, blaga duša! To ti želimo hvaležni farani. — Ker je naravnost ganljivo, moramo k temu poročilu dodati še to: Eno dobro uro za Kuštrovim očetom je umrl še isti večer nagle, nepričakovane smrti — medtem ko je Kuštrov oče umrl po skoraj dveletni bolezni — tudi vsem dobro znani Holcarjev Markej, s katerim sta bila posebno dobra prijatelja. Kakor, da je prijatelj prišel po prijatelja! Tako sta šla oba istočasno počivat in čakati vstajenja na domačem pokopališču.

CELOVEC
Kar najbolje!

Tako se glasi geslo najmlajše skavtske veje — volčičev.

Pred 50 leti, torej leta 1916, je ustanovitelj skavtizma — Baden Powell — na prošnje mnogih dečkov v starosti od 7. do 12. leta, za nje ustanovil posebno vejo v skavtizmu. Imenoval jo je krdelo volčičev.

Ker temelji ves način njegove vzgoje na naravnih načelih in zakonih, je postavil svojim mladim prijateljem za vzor dečka Mowglija, katerega življenje je opisano v »Knjigi o džungli« pisatelja R. Kiplinga. Udaril je s tem na pravo struno njihove mlade duše in domišljije, dečki v tej starosti namreč radi poslušajo povesti in bajke in se ob njih marsikaj nauče.

To je bilo tedaj potrebno. Še bolj pa danes, ko se vеле mestni človek vedno bolj oddaljuje od narave, zlasti pa od poznanja lepote in njenih čudovitih skrivnosti. S tem se oropa možnosti, da bi posnemal njene lastnosti v živalstvu in rastlinstvu. Dobro namreč vemo, da je vse stvarstvo delo modrega in dobrega Boga Očeta, Stvarnika nebes in zemlje. Pokazal je s tem svojim mladim prijateljem temelj in vir prave sreče in veselja, ki je v prečudnih skrivnostih dobrote in modrosti božje.

Pa je tudi temelj samovzgoje in upodabljanja v sebi podobe svojega Očeta in Stvarnika po besedah njegovega Sina: »Bodite popolni, kakor je vaš Oče v nebesih popoln!«

Hotel je tudi v njih vzbuditi pogum, samozavest, pripravljenost in smisel za pomoč bližnjemu. Pokazal jim je polja in način, kje in kako naj bi se vadili v malih delih do bližnjega; primernih njihovim močem pod geslom: Kar najbolje moram vršiti majhno opravilo in delo, doma v družini, v šoli, na vasi, v cerkvi itd. Tako se bodo že v rani mladosti usposobili za kaj večjega in važnejšega za poznejše življenje.

Trenutno je okrog 3 milijone dečkov na vsem svetu, ki se zbirajo v krdelih, ki jih vodijo Akele. Akela se imenuje volk v »Knjigi o džungli«, ki je vodil, hranil in branil malega dečka Mowglija. Akela v krdelu volčičev je starejši skavt, ki vodi deč-

KONSUM

über 100 Jahre jung

Versorgt, umsorgt, beraten will der Käufer unserer Zeit sein. Da ist der KONSUM gerade das Richtige. Denn der KONSUM ist mehr als irgendein Geschäft. Wieso?

Ganz einfach:

Der KONSUM gehört seinen Mitgliedern. Wer Mitglied ist, kauft im eigenen Geschäft.

Darum für Menschen unserer Zeit

KONSUM

ke in jih uvaža v skavtsko življenje. Večkrat je Akela kaka gospodična ali gospa, ki mogoče še bolje opravi svojo nalogo. Zakona volčičev sta samo dva: 1. Volčič vedno poslušaj volka; 2. volčič nikoli ne dela svojeglavo.

Obljuba, ki jo ob sprejemu naredi, se glasi: »Z božjo pomočjo obljubljam, da bom kar najbolje izpolnjeval dolžnosti do Boga in do domovine, da bom spolnjeval zakone krdela in da bom vsak dan napravil vsaj eno dobro delo v korist bližnjemu.« Tako se obveže, da se bo v svojem zasebnem življenju, katero mu nudi mnogo priložnosti, prizadeval kar najbolje opravljati svoja majhna dela. In s tem stremi postati boljši pa je tudi dejansko boljši od svojih vrstnikov.

V Avstriji je 5000 volčičev. Naša četa pa nima do sedaj še nobenega krdela. Imajo jih pa Slovenci v Trstu in okolici. Pri nas je to težko.

Skavti smo večinoma dijaki v domu. Nimamo prilike priti v stik z mlajšimi. Doma na deželi je skavtizem malo poznan. Če bi ga dečki poznali, bi se gotovo za njega navdušili in radi stopili v krdela volčičev. Razen tega je naša četa še mlada in ne more razviti vseh možnosti, ki jih daje organizacija. Ni še delovnih članov, ki bi bili prežeti s to idejo, niso še strokovno usposobljeni za to, kar je pa največ, ne uvidijo potrebe za delo, ki bi služilo za rešitev mladega življenja.

Drži pa, da je način skavtske vzgoje bil, je in bo mnogim dečkom opora in za nekatere edini pomoček, da so začeli s samovzgojo, da so srečno prebredli svoja viharja leta in končno postali dobri in koristni člani človeške družbe, ki ne skrbijo samo za svoje dobro stališče v življenju, temveč svoje moči in čas žrtvujejo za druge pomoči potrebne, zlasti za mladino. Isto pomoč nudi skavtizem tudi našim dečkom in deklicam. Ko bodo zrastle požrtvovalni skavti, tedaj bo ustanovitelj skavtizma Baden Powell, tudi naši mladini dobitnik in vodnik v srečno življenje.

Za to priliko so slovenski koroški skavti izdali skavtski »Priročnik za novince«. Kdor ga želi, ga lahko naroči. Naslov: Skavtska četa, Völkermarkter Straße 5, 9020 Klagenfurt. Stane samo 10.— šilingov.

Mladinsko tekmovanje

govornikov konzumnih zadrug

Delovni Klub konzumnih zadrug v Celovcu je pred kratkim priredil v svečano okrašeni dvorani sedeža letošnje mladinsko tekmovanje govornikov. Prireditev je večje vodil prof. dr. Steinböck.

Tekmovanja se je udeležilo 9 mladih ljudi: 7 mladenk in 2 mladeniča, ki so se nanj pripravljali na osmih večernih tečajih. Na tekmovanju je bilo slišati poleg zadržanih referatov še kulturno-zgodovinska in gospodarska predavanja, ki so napravila na poslušalce globok vtis.

Po uspelem tekmovanju je ravnatelj Kresnik razdelil odlikovancem častne diplome s šopki cvetic, hkrati pa je pohvalil zmogljivost vseh udeležencev. Nagradjenec je ravnatelj Kresnik želel čim večjega uspeha na zveznem tekmovanju govornikov za štajersko in Koroško, ki bo 23. in 24. aprila v Celovcu. Zahvalil se je tudi prof. dr. Steinböcku za trud, ki ga je imel kot vodja na govorniških tečajih.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 24. 4.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PO-NEDELJEK, 25. 4.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Kaj smo pripravili? (Napoved slovenskih oddaj). Žena in dom. — 18.00 Dober večer našim mladim poslušalcem. — TOREK, 26. 4.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Športni mozaik. Beremo za vas (M. Turnšek: 33. Stoji na rebri grad). — SREDA, 27. 4.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 28. 4.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Na dom obujaš mi spomin: Kapla na Dravi (2. del). — PETEK, 29. 4.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh (domače novice). Poje mešani zbor iz Pliberka. Beremo za vas (M. Turnšek: 34. Stoji na rebri grad). — SOBOTA, 30. 4.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. 18.25 S knjižne police.

KOMORNI ODER

Sobota, 23. 4., ob 19.30: Der kleine Prinz (Mali princ), Antoine de Saint-Exupéry. Gostuje »Theater 85« iz Züricha. — Nedelja, 24. 4., ob 19.30: Nächtliches Gespräch (Nočni pogovor) in Der Doppelgänger (Dvojnik), Friedrich Dürrenmatt.

DELO V APRILU

Na njivah začnemo s sajenjem krompirja. Sejemo tudi lucerno in travne mešanice. Pripravimo seme za setev koroze in konec aprila začnemo s setvijo. V začetku aprila končamo z dognojevanjem pšenice in gnojenjem travnikov. Pravočasno škropimo s herbicidi proti plevelom.

V sadovnjakih sadimo mlado sadno drevje. V začetku aprila dokončamo gnojenje starejšega sadnega drevja. Skrbimo za zatiranje škodljivcev.

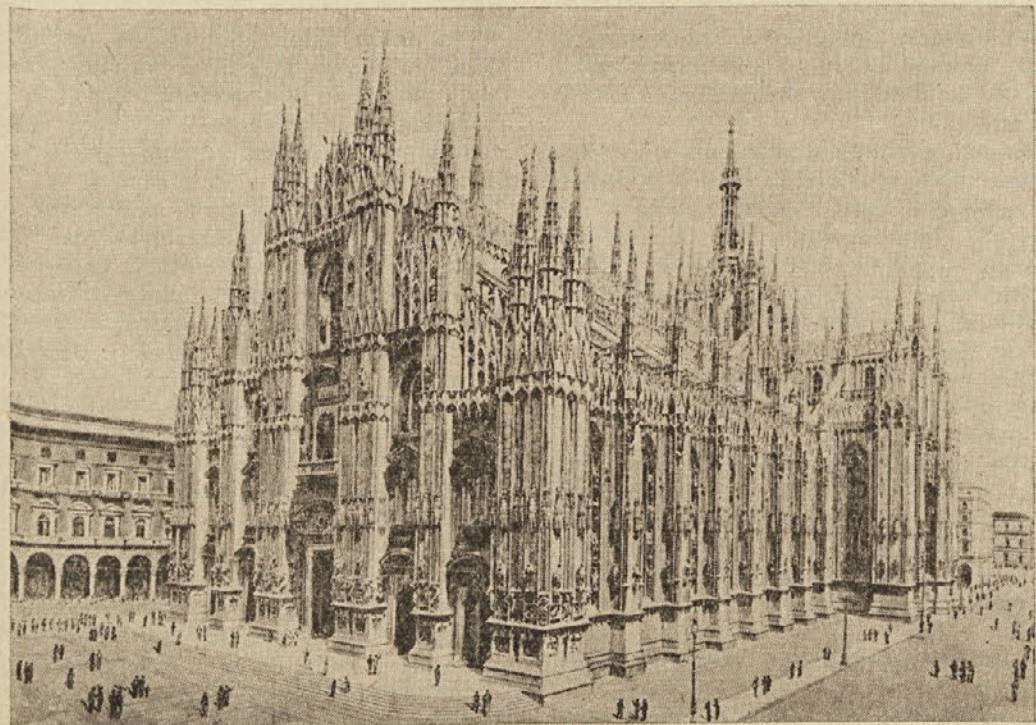
Na vrtu sadimo sadike kolerabe, ohrovt, ranega zelja. Sejemo solato berivko, redkvico, grah, špinačo. Sadimo čebulček navadne čebule in drugih vrst čebule. Špinač posejemo več vrst in to navadno špinačo, mangold in okusno zelo odporno no-

vozenadsko špinačo. Tudi solat posejemo več vrst, zlasti pa ljubljansko ledenko in majniško. V zabojčke posejemo paradiznik in papriko. V jajčne lupine napolnjene s kompostno zemljo, pa posejemo kumare in buče. Kdor ima posebne humusne lončke, pa seveda lahko poseje buče in kumare v takšne lončke.

Semena pred setvijo preskusimo, če so in koliko so kaliva.

V hlevu ob lepem vremenu zračimo. Živino spuščamo na zrak in pašo. Pazimo na prehod s suhe hrane na zeleno.

Pri cvetličnem okrasu poskrbimo za sajenje anemon in begonij v lončke. Na vrtu pa sadimo gladiole, dalije, potonike in sejemo enoletne cvetice.

Stolnica v Milanu, katero si bomo ogledali ob ro manju v Turin in Padovo. Vsa stolnica je obložena z marmorjem. Stolpi, ki jih vidite, in kipi — vseh je 365 — pod njimi, so tudi iz marmorja. Toliko je nakopičene lepote, da bi jo kar naprej občudoval. Romarji bomo šli na streho cerkve; streha je ravna in tako dolga in široka, da bi na njej lahko igrali nogomet. S strehe se nudi veličasten razgled čez 2-milijonsko mesto Milan.

Prijavite se, če se še niste, pa boste deležni doživetij romanja po izredno lepih krajih severne Italije, obiskali boste slavno Marijino božja pota in cerkev sv. Antona v Padovi ter mesto na morju, Benetke. Vse romanje vodijo duhovniki-salezijanci. Romanje bo v dnevih od 15. do 19. julija tega leta. Stroški znašajo 750.— šilingov.

Tega ne berite

Ponedeljek

Dopolnil sem 14 let in pravijo, da vstopam v zadnjo dobo svojega razvoja. Dobil sem v dar knjigo, ki naj bi mi kazala pot skozi to dobo. Po pravici povedano, zaludal sem jo v kot.

Četrtek

Dežuje. Nimam denarja za v kino, televizijski program se mi sedajle, ob štirih popoldne, zdi bedast. Pobral sem tisto knjigo in bral:

»Ko so bili otroci družine W. v teh letih, je ta družina stanovala v najbolj zoprnem od sedemnajstih stanovanj, v katerih so živeli vsa leta.

A zakaj obdaja to stanovanje tak zlat sij?

Zato ker so bila tista leta doba razvoja otrok. Prepolmokravnost tiste življenjske dobe je istovetna z vsakim kamnom one revne in grde hiše, katere sto pomankljivo-sti nam je povzročilo na tisoče malih veselj.

Petek

Govoril sem z gospodom Petrom. Moj spovednik je. To je še edini človek, s katerim je mogoče pametno govoriti.

»Kot sam vidiš, si še vedno otrok,« mi je rekel, »pa spet ne tak otrok, kot si bil pri sedmih letih.«

No, s tem o otroku mi ni ravno naredil usluge. Neumno sem ga zijal in — molčal. Seveda, kaj naj mu pa rečem?

»A prav v teh letih,« je nadaljeval in si basal tobak v pipo, »se boš razvil v moža, v nekoga, ki se bo lahko sam spoprijel z življenjem.«

To se je pa že drugače slišalo. Mož, mož. Česa si bolj želim, kot da neham biti otrok in da me imajo za moža.

Ker gospod Peter ne pridiga rad razen v cerkvi, sem ga moral sam siliti, da mi je še kaj povedal.

»Veš, mož biti, ni tako lahko. Koliko je ljudi, ki nosijo hlače, pa so le bolj slamanati možje. Nekje pravi naš župančič o nekem, da je bil pokonci mož. To, to, pokonci mož.«

»Pokonci mož? Kaj naj bo to?«

»To je človek, ki se ne upogiba, se ne krivi in klanja, ima oči uprte naprej in navzgor, pripravljen na delo, pripravljen na žrtve.«

Torek

Premišljam, da je pravzaprav lepo, če ima nekdo pred seboj cilj, če ve, kaj hoče.

Postajam neodvisen. Tega se tudi moj oče zaveda. In, hvala Bogu, me razume. Imam vtis, da mi pušča vedno več svobode.

Tudi gospod Peter, — stalno gospod Peter, kajne? Sicer sem pa itak povedal, kaj on zame pomeni, pa tudi zgoraj je napisano, da tega ne berite, ker je to pač moj oseben dnevnik — tudi gospod Peter mi je dejal, da je to teženje v neodvisnost naravno, da pa je prej dolžnost, naloga, šele potem ugodnost, nikdar pa svoboda brez mej.

Blaž

(Bo še)

ZA MLADINO IN PROSVETO

Če bi še enkrat živel

Tak je naslov dr. Trstenjakovi knjigi, ki je lani izšla v Celju. Naslov je vseka-kor zanimiv in človek kar nehotе vzame knjigo v roke. Kmalu v začetku stoji to-le:

Pierre — iz Sartrove drame »Igre je konec« — mora, ko pride po smrti na oni svet, najprej »podpisati, da je mrtev«. Na to mu uradnica reče:

»Tako, zdaj ste res mrtvi.«

Že prvi dan hodi tam nevidno med živimi z drugimi pokojniki vred in eden izmed teh mu pravi:

»Mi žive opazujemo. Mi jih vidimo, oni nas ne vidijo. Lahko vsem štirim gledamo v karte. Zelo je zabavno. In mi bi mogli tako mnogo bolje igrati, če bi držali karte v rokah.

Kako lepo je sanjati: kaj bi bilo, ko bi bilo. A ker tistega drugega nikdar ne bo, ne bo tudi prvega. »Kaj vse bi storil, ko bi še enkrat živel« — med tem pa teče življenje naprej prazno.

Spomnim se ob tem tistega fanta, ki je sklepal tako-le: če mi stric podari 1000 šilingov, bom kupil toliko in toliko jajc. Iz teh se bodo izvalile kokoši. Te bom prodal in kupil ovce. Ko se bodo namnožile,

jih bom prodal in kupil govedo. Ko se bo to namnožilo, ga bom prodal in si postavil tovarno. Potem bom pa živel kot gospod. A stric lenuhu ni dal 1000 šilingov.

Postaviti se je treba na trdna tla. To in to imam, te in te zmožnosti so mi dane in ob teh pogojih moram storiti vse, da bom napolnil svoje življenje in dal človeštvu tisto, kar od mene pričakuje.

Tudi naši predniki niso stokali in sanjali, kaj vse bi mogli storiti, ko bi bili zunanji pogoji drugačni. Delali so v težkih časih in so veliko naredili.

Znana je tista zgodba o dveh ščurkih, ki sta padla v latvico mleka. Prvi je takoj obupal in utonil. Drugi je pa toliko časa bral, da se je mleko strdilo v maslo, potem je zlezel iz latvice.

»Da doseže nov polet, se mora na novo ustvarjati in tega ne more brez truda in trpljenja, kajti pri tem je on sam hkrati kipar in marmor.« (Carrel)

Truditi se, premišljati, pogovoriti se, iskati nasveta, potem pa delati, delati preudarno in vztrajno. To je najboljši odgovor na vprašanje, kaj bi storil, ko bi še enkrat živel.

Iz filmskega sveta

TRI IN POL MILIJARDE ZA FILM

Že deset let vrtijo film »My Fair Lady« po filmskih dvoranih in še vedno je ta film dobro obiskan. Povpraševanje po njem je veliko. S tolikim uspehom se more le malo filmov ponasati. Od svoje prve predstave leta 1956 je za ta film prišlo v blagajne producentov nad 3.5 milijarde šilingov.

NAŠLI SO FILM LUMIEROV

Med izumitelje filma štejemo brata Lumiere, ki sta vrtela prve dobro uspele filme. Več teh filmov niso mogli najti. Pred kratkim pa se je posrečilo italijanskemu muzejskemu društvu najti par teh zgodovinskih zelo važnih filmov, ki so bili posneti leta 1895/96. Med temi je film o cermenonijah ob kronanju ruskega carja Nikolaja II. in film o zapisi ameriškega prezidenta Williama McKinleya, katerega so 1901 umorili anarhisti...

V AVSTRIJI 70 LET FILMA

V dunajski ljudski dvorani je filmska razstava, kjer kažejo razvoj in delovanje filma v Avstriji od začetka do danes; to je skozi sedemdeset let. Razstavo je pripravil oddelek za film in televizijo pri Ustano-

vi za umetnost in svobodne poklice. Tam so zbrani dokumenti iz časov prvih filmskih predstav leta 1896 do današnjega modernega barvnega in zvočnega filma. Prikazani so vsi vidnejši filmski režiserji, igralci in pisatelji ter filmski rekviziti, kot so: obleke, plakati, scenarije in podobno. Razstava je zelo bogata in nadvse zanimiva.

UGANKA

Dogodilo se je v neki družini. Ob določenem uri je poslal vsak večer oče sina spat. A vselej je slutil, da sin v postelji bere. Na vse načine je poskušal ugotoviti, ali je njegova slutnja prava ali ne: nenadoma je prihajal v sobo, gledal s ceste, če je luč v spalnici prižgana, po električnem števcu ni mogel ugotoviti, ker so ga uporabljali obenem z drugo družino in so bili nekateri aparati stalno vključeni v tok. Tudi knjige, ki bi jo naj sin bral, nikdar ni odkril.

Končno se mu je posvetilo. Odkril je, da je prav slutil: sin je še pravkar bral v postelji.

Kako je oče to ugotovil?

(Imena tistih, ki bodo uganko prav rešili, bomo objavili v prihodnji številki.)

»toda sama bosta vedela, kaj vama je treba tam ukreniti. Če dobita Maddena na ranchi, mu izročita niz in sprejmeta njegovo potrdilo. S tem bo zadeva za nas končana. Gospod Chan, ob pol enajstih prideva po vas. Dotlej pa delajte, kar vam srce poželi!«

»V tem trenutku si poželi moje srce kad, polno vroče vode, ki se kadi,« je odvrnil zadovoljno Kitajec. »Vsekakor bom ob pol enajstih čakal spodaj v veži, z neprebavljivimi biseri na želodcu kakor poprej. Lahko noč! Imejte se vsi skupaj dobro!« Priklonil se je vljudno vsakemu posebej in odracl.

»Že petintrideset let sem trgovec,« je mrmral Eden, »pa tako nenavadnega sla še nisem videl.«

»Dobri stari Charlie!« je ginjena rekla Alica. »Bisere bo branil kakor lev — tudi z nevarnostjo lastnega življenja.«

Bob Eden se je zasmel. »Tako daleč menda vendar ne bo prišlo. Jaz imam tudi življenje, pa bi ga rad še nekaj časa obdržal.«

»Ali ne bi hotela oba ostati pri večerji, ljubi Alec?«

»Drugič prav rad, Alica. Nocoj pa bi ne bilo umestno, ko bi vsi tiščali skupaj. Bob in jaz pojdeva domov — on mora pripraviti svoj potni kovčeg, jaz ga pa do odhoda ne nameravam izpustiti izpred oči.«

»Še eno besedo!« je marno opominjal Viktor. »Za božjo voljo, ne pomišljajte se preveč tam doli na farmi! Če je Madden morda v nevarnosti, nas to nič ne briga.

Otroški kotiček

Srna in orel

Na visoki skali je stala skočna srna. Ko jo ugleda požrešni orel, prileti k njej in ji pravi: »Pač res, da si skočna, oj, srna. Vendar ne bi hotel zamenjati svojih peruti za tvoje noge.«

»Jaz pa svojih nog ne za tvoje peruti,« se mu odreže srna ponosno.

»Hm,« pravi orel nato zaničljivo, »pa skoči čez tale prepad, ko se tako hvališ s svojimi nogami. Bomo videli, kdo bo prej čez, ti ali jaz!«

Srno ujeze te besede. Hitro se požene in zaleti čez prepad. Toda ta je preširok in srna trešči vanj tako nesrečno, da obleži na mestu mrtva.

Orel se pa veselo spusti nizdol in si odnese svoj plen brez truda v gnezdo.

»Da, da,« pravi še, ko ogleduje mrtvo žival, »kaj bi sam ugonabljal, ko vas pogubljata častihlepnost in sovraštvo.«

Dragotin Kette

Ciciban poslušaj očetovo uro

— Očka, pa kaj je v tej zlati igrački?

Kaj to nabija nalahno ves čas?

— Ciciban, veš, to so drobni kovački, božji kovački, ki kujejo čas.

Kujejo dneve in tedne in leta, s klavirci naglami kujejo čas, vsemu, karkoli pod soncem se kreta, k rojstvu in smrti zvonkljajo ves čas.

Tik-tak! Na delo, v skrbi nas budijo, pota nam merijo, spremljajo nas, vsakemu svojo pojo melodijo, srcem človeškim skrivnosten ukaz.

— Očka, povej mi: ti božji kovački...

ali bi slišal njih pesem i jaz?

— Sinko, le skloni uho k tej igrački, čul boš, kako se ti kuje tvoj čas.

— Čudno, prečudno! Res pojejo meni!

»Ciciban, Ciciban!« slišim ves čas,

drobno kot ptičke na veji zeleni;

»Ciciban, tebi zlat kujejo čas!«

Oton Župančič

Paoliha in goska

Rečejo Pavlihi: »Glej, tam goska beži!«

A Pavliha: »Kaj to mene briga?«

Reče mu drugi: »Glej no, v tvojo hišo gre!«

Odvrne mu: »Kaj to tebe briga?«

Earl Derr Biggers

5

KITAJČEVA

papiga

Draguljar je vzdihnil. »Na zadnje odločate kajpada le vi. Bob se bo torej ob enajstih, kakor domenjeno, odpravil na pot — seveda samo, če mu dobiva zanesljivega spremljevalca.« Pogledal je Charlieja Chana, ki je z okna občudoval pisano vrvenje v Geary Streetu.

»Charlie,« je poklicala Alica Jordan, »kako si že pravil o prijetnem občutku, da ti je breme padlo z ramen?«

»Sedaj se pričinja dopust!« se je veselil Kitajec. »Vse svoje življenje sem si želel gledati čudesa Amerike. Samo to si morem privoščiti. Brez skrbi in srečen — ne pa kakor na voznji, ko so mi biseri ležali na želodcu težko in popolnoma neprebavljivo kakor skisan riž.«

»Žal mi je, ljubi Charlie, toda moram te prositi, da pojše še eno skledo skisanega riža. Radi mene — radi starih časov.«

»Ne razumem popolnoma.«

Alica ga je seznanila z njegovo novo vlogo. Pozorno jo je poslušal, ne da bi trenil. »Pojdem,« je obljubil preprosto. »V svoji mladosti sem bil boy pri gospodi Phillimore. V mojem srcu vedno še cvete kakor v starem vrtu spomini na dobroto, katere

povrniti nikdar ni mogoče.« Opazil je, da so iz oči Alice Jordan privrele solze. »Življenje — kako puščoben vrt za blod bi bilo, ko bi v njem ne bilo onega, kar se imenuje hvalečnost.«

Govori v samih rožah, si je mislil Aleksander Eden. Sam je poskušal spregovoriti suho. »Vaši stroški vam bodo seveda povrnjeni. In za nekaj dni morate odložiti začetek svojih zasluženih počitnic. Spravite tedaj te bisere zopet v svoj glasovit pas! Hvala Bogu! da nihče ne ve, da imate vi s tem kaj opravka.«

»Tako je!« je pritrdil Chan in pobral niz z mize. »Gospa Alica, vse skrbi vrzite iz svoje duše! Če mi bo svetoval ta tako pametni mladi gospod, se nama bo posrečilo, najti pravo osebo, kateri oddava bisere. Dotlej jih bom dobro hranil.«

»O tem sem prepričana!« se je hvaležno nasmehnila Alica.

»No lepo!« je zamomljajl Eden. »Gospod Chan, vi in moj sin se nocoj ob enajstih odpeljeta v Richmond — z ladjo, ki ima zvezo z vlakom v Barstow. Tam bosta prestopila na Eldorado, da bosta jutri zvečer že na Maddenovi ranchi*. Če je on tam in če se vama bo zdelo vse v redu, ko bosta vse natančno pretresla...«

»Čemu neki taka natančnost?« se je razburil Viktor. »Da bo le tam, to je dovolj!«

»Seveda nočemo delati nikakih nepotrebnih težav,« je mirno nadaljeval draguljar,

* Rancha pomeni v španščini farma: kmetijo in posestvo na deželi, tudi letovišče bogatašev.

P ~ I ~ S ~ A ~ N ~ O B ~ R ~ A ~ N ~ J ~ E

A. BANG:

Domiselna teta

Ko je Olaf po tridnevni odsotnosti stopil v svojo pisarno, je začuden obstal med vrati. Obrnil se je in že hotel oditi, toda gospodična Hana ga je zadržala.

»Dobrodošli, gospod Torsten!« je rekla z zvonkim glasom.

Olaf je pogledal lepo dekle kot pes mačko.

»Kdo pa ste in kaj delate tu? Kje je gospodična Lina?«

»Jaz sem Hana Kreg. Gospodična Lina se je prehladila, pa me je prosila, naj jo nadomeščam.«

Torsten je brez besede sedel za svojo pisalno mizo. Tu je bil zopet presenečen. Svinčniki so bili ošiljeni, namesto zarjavelih peres so bila nova, akti pa lepo zloženi. Najhuje je bilo to, da je bila na mizi vaza z vijolicami.

»Kdo je sem postavil vazo?«

»Jaz!« je rekla gospodična Hana.

»Nepotrebne neumnosti!« je rekel Torsten in se lotil dela.

»Pišite, gospodična!« je rekel čez čas, pregledujoč dopise.

Svinčnik sekretarke je drsel po papirju. Torsten se je čudil: Lina ga danes ni prekinjala in zahtevala, da ji stavke dvakrat ponavlja. Čeprav je bila v službi že trideset let, ni bila dobra stenografka.

»Kaže, da ste se končno le učili stenografijo, gospodična Lina,« je rekel Torsten.

Toda ko je videl, da pred njim ne sedi Lina, pač pa nova sekretarka, ki se mu smehlja, se je zmedel.

»Lahko greste,« je rekel.

Vtem ko je Hana v sosedni sobi tipkala, je Torsten telefoniral.

Gospodična Lina pa je bila dalj časa bolna in Hana jo je sijajno nadomeščala.

Torsten je ljubil naravo, zlasti planine, in ob sobotah je hodil na izlete. Neke lepe sobote pa je tudi gospodična Hana stopicala z okovanimi čevlji po pisarni. »Ljubim naravo, zato grem danes na izlet,« je veselo rekla gospodu Torstenu, čeprav je ta ni nič vprašal, zakaj je v taki opremi.

Z velikim nezaupanjem je odšel Torsten na postajo. In glej ga spaka — na vlaku je v istem kupeju sedela tudi Hana. Rekla mu je, da nima družbe in da verjetno on ne bo imel nič proti, če se mu pridruži.

Odgovor sicer ni bil ljubezniv, a Hana je bila tega že vajena. Ker je bila odlična alpinistka, je bilo vse v najlepšem redu. Toda Torsten se je vendarle odločil, da prihodnjo soboto odpotuje sam. Gospodične Hane res ni bilo, a mu tudi to ni bilo prav. Ko se je pozno ponoči vrnil, se mu

je zazdelo, da je stanovanje nekoliko drugačno. Vendar je takoj zaspal. Šele zjutraj je videl, da je stanovanje pospravljeno. Vse se je svetilo, vse je bilo na svojem mestu. Nadrl je služkinjo; toda ta je vse zanikala; rekla je, da ji je poslal neko noro gospodično, ki je ves dan delala, tako da je celo njej presedalo.

Gospod Torsten tega dne ni šel naravnost v pisarno, pač pa se je oglašil pri gospe Lini. Nič ni kazalo, da bi bila bolna, vendar je izjavila, da ne more več v pisarno. Rekla je, da ne more več prenašati starega samca.

Torsten je besnel. Starega? Pri štiridesetih človek še ni star!

Ko je Hana dva dni zatem prišla v pisarno, je bilo njeno mesto že zasedeno. Za pisalnim strojem je sedel zmeden mlade-

Vsesplošna elektrifikacija življenja je prinesla s seboj vsesplošne električne pripomočke. Recimo od električnih zobnih ščetk, ki imajo pred navadnimi to prednost, da je drgnjenje po zobeh hitrejšo, pa do sesalca za prah, tako rekoč do super sesalca. Da! Zadnjič na primer se mi je pokvaril sesalec. Okvara je bila zelo nenavadna: sesalec se je med sesanjem nenadoma spremenil v razpršilec; namesto da bi prah vsesaval, ga je pričel pršiti na vse strani. V sobi je postalo pretežno oblačno, dvignil se je tako gromozanski oblak prahu, da bi si bil moral nadeti protiprašno masko. Ko je nastopila delna razjasnitev, sem poiskal gumb in pritisnil nanj, da bi zaustavil abnormalen proces. Tedaj pa je pričelo tuliti in zavijati, kakor da bi bil sprožil sireno. Dotlej mi ta lastnost sesalca očitno ni bila znana; nisem torej vedel, da bi bil vanj vgrajen mehanizem za alarm. Vsa prestrašena je pritekla žena:

»Kaj počneš?«

»Jaz nič! Sesalec tuli!« sem zavpil, da bi preglasil tuljenje.

»Iz — kló — pil!« je vzkliknila v zlogih, da bi prevpila alarm.

Toda kljub hitremu ukrepanju je bilo že prepozno. Alarm je priklkal sosedo, ki so se trli pred vrati. Vsakdo je hotel videti dogajanje. Gotovo bi bili vdrli v stanovanje, da jih v odločilnem trenutku ni pregnal sesalec, ki je ob enem izmed naslednjih pritiskov na gumb zaregljal kot strojnica. Neverjetno, sem pomislil, na kaj vse ne misli proizvajalec! Najprej poskrbi za zapraševanje stanovanja, nato sproži alarm in kliče na pomoč, po tem pa, ko so

Kmalu nato je stal v nestrpnem pričakovanju in žarečih oči na cesti. Misli je na zaspane ulice v Honoluluju, kjer se vsakomur že ob šestih mudi domov. Kako drugače je tukaj! Približal se mu je šofer avtobusa ter mu ponujal svoje nasvete tudi glede kitajske četrti. »Pokažem vam stare beznice opija in druge znamenitosti,« je kvasil, pa se je naglo izgubil in pozabil svoje izmišljene krasote, ko si je natančneje ogledal Chana.

Kmalu po osmih je zapustil detektiv s Havajskega otočja razsvetljeno Union Square, stopal po temnejšem koncu Post Streeta in prišel na veliko Avenijo. Nekdo mu je povedal, naj se drži na levo; takoj je koračil dalje. Skoraj je bil med trgovinami s ceneno orientalsko robo, na prodaj običajnemu tujskemu okusu. Pospešil je korak. Šel je mimo cerkve vrh griča ter stopil v kitajsko mesto.

Ozračje je dihalo predpust. Pročelje vsake kitajske hiše, okrašeno s stotinami žarečih lučk, je v rumenem sijaju migotalo v megleni mrak. Po ozkih ulicah se je prepirala množica — radovednih belcev, čednih, mladih kitajskih fantov v dijaški noši zraven mižavnih deklet v najlepših prazniških oblekah, starejših Kitajcev, drsajočih v klobučevinastih copatah, — vsakdo se radujoč pomirjujoče zavesti, da so plačani njegovi dolгови, njegov dom očičen in osnažen ter da se sedaj pričinja upanja polno novo leto.

Na Washington Streetu je Chan zavil navkreber. Od daleč se je svetilo mogočno

nič, ki je na vprašanje, kaj počne tu, odgovoril, da ga je zaposlil Torsten.

Hana bi bila najraje zakričala od besa. Tedaj se je med vrati pojavil Torsten osebno in jo povabil v svojo sobo. Dejal ji je, da je sicer pametna in pridna, vendar da mu gre na živce večno pospravljanje pisarne; da bi bilo zanjo bolje, če bi si poiskala kakšnega moškega.

»To bom tudi storil!« je odvrnila Hana ponosno.

»Ste že izbrali koga?«

»Ne!« je odvrnila z glasom otroka, ki se pripravlja na jok.

»Tedaj bi se morda odločili zame?«

Hanin obraz je zažarel.

»Hočete torej?«

»Da,« je rekla Hana. — »Tudi teta Lina bo zelo srečna,« je še dodala.

»Katera teta?«

»Teta Lina, vaša bivša sekretarka. Ona je moja teta. Vedno mi je govorila, da sem jaz prava žena za vas!«

SESALEC

dobrosrčni sosedje pred vrati, jih kratkotalo prežene!

Sesalec me je pričel zabavati. Pričakovati je bilo namreč še nova presenečenja. In res. Že čez kratek čas je močno počilo in se zablistalo, švignila je iskra, nato pa se pokadil modrikast dim. Zbogom, orožje, sem rekel; samo da ni prišlo do kakšne elementarne eksplozije!

Naslednjega dne sem sesalec odnesel v popravilo.

Za pultom je poslovođa izpolnjeval ne- kakšne obrazce. Bežno je dvignil pogled.

»Kaj pa mu je?« je vprašal odsotno.

»Preobjedel se je prahu, pa mu gre na bruhanje.« sem odvrnil, da bi pritegnil nase pozornost in skrajšal čas čakanja.

»Kaj? Kaj pravite?« je rekel in me začudeno pogledal.

»Strelja!« sem nadaljeval.

»Strelja?« je poskočil. — »Trenutek, prosim!«

»In tuli tudi!« sem dodal; »vmes pa poka kakor ročne bombe.«

»Kaj, kaj? Dajte sem, da vidimo!« Odri- nil je papirje na stran in prijel sesalec. — »Tako bomo poskusili.«

Ko ga je vklopil, je v vtičnici počilo in se zablistalo.

»No, vidite!« sem rekel.

»Prekleti sesalec!« je siknil.

»Pa imaš vraga — naredil sem generalni kratek stik!« Jezno je pogledal, češ kaj ti je bilo treba prinesiti tega hudica sem.

»Kaj menite?« sem vprašal.

»Pokvarjen je;« je rekel tako prepričljivo, da res ni moglo biti dvoma o tem.

(oh)

Volterov konec

Ljudje, ki so izgubili vero, radi imenujejo v današnjih časih vero praznoverje. Toda to ni nič novega. Tako so delali tudi že v prejšnjih časih. Pred dvesto leti je živel na Francoskem brezbožni filozof Voltaire (izg. Voltér). Med drugim je tudi grofico Chatélet (izg. Šatelé) pripravil, da je vero imenovala praznoverje. Ko pa je zbolela na smrt, vendar ni bila več tako gotova, če je vera res praznoverje. Vprašala je torej Voltéra, če bi mogoče vendar ne bilo dobro prejeti zakramente za umirajoče.

Toda brezbožni filozof tudi sam ni bil tako gotov, če vera vendarle ni mogoče praznoverje! Odgovoril ji je: »Izberite to, kar je bolj gotovo!« (Z drugo besedo: Sprejmi zakramente!) Bolnica je nato poslala takoj po duhovnika. Toda ko je ta prišel, je že izdihnila — bilo je prepozno!

Tudi Voltaire je zbolel na smrt. In ta človek, ki je prej sramotil vero, je zdaj sam dal poklicati katoliškega duhovnika, je obžaloval in preklical napade zoper katoliško Cerkev in je prejel sv. zakramente. Toda ni umrl. Ozdravel je in je zapadel znova prejšnjemu sovražstvu do Cerkve. Pa zopet je zbolel na smrt. In zopet je želel duhovnika. A želja se mu zdaj ni izpolnila. Njegovi brezbožni tovariši namreč niso pustili duhovnika k njemu. Voltaire je umiral v obupu. Preklinjal je svoje prijatelje, ker niso hoteli iti po duhovnika. Praskal si je obraz in je kričal: »Pekel vi-

O mraku

Nekje nekdo me čaka;
tako je, kot da plaka,
a jaz ga ne poznam.

Čemu ne morem k vam,
samotni, trudni, bledi,
razklani v srca sredi?

Nekje nekdo me kliče;
spet v mraku se odmiče,
a jaz ga ne poznam.

V. J.

dim odprt, zakrijte mi ga, zakrijte mi ga! Zapuščen sem od Boga in od ljudi. Hudič je tu, grabi me! S strašnim krikom je izdihnil svojo dušo.

Eden izmed navzočih je rekel: »Če bi hudič umiral, bi ne mogel drugače umreti.« To je bilo 22. februarja l. 1778.

Dvajset let prej, 25. februarja 1758, je Voltaire rekel: »V dvajsetih letih bo gospod Bog imel delopust.« — Večkrat je tudi rekel: »Naveličal sem se že poslušati, da je 12 ribičev ustanovilo Cerkev. Dokazal bom svetu, da jaz sam zadostujem, da jo uničim.« — Kakor vidimo, se mu ta dokaz ni posrečil.

lile bele kitajske lilije kakor dehteči simboli prebujajočega se leta. Na kamnu je glasno tiktakala ameriška budilka poleg mičnega Buddhovega kipca iz nispovega lesa.

»Prosim, sedi v ta siromašni stol!« je povabil Kee Lim. »Prihajaš nepričakovano kakor avgustov dež. Ampak srečen sem, da te vidim.« Plosnil je z rokama in vstopila je ženska. »Moja žena Chan Sou,« jo je predstavil. »Prinesi našemu presvetlemu gostu riževih kolačev in vina iz rose rož!«

Sam je sedel Charlieju nasproti in zrl vanj čez mizo, katero je krasilo sveže mandeljnovo cvetje. »Nihče ni vedel, da si tu,« je obžalovalje ugotovil.

Chan je skomignil. »Ne. Je bolje tako. Prišel sem po svojih opravkih.«

Keeju Limu so se obrvi namrščile. »Da, čul sem o tvojih opravkih.«

Kriminalist je bil neprijetno zadet. »Jih ne odobravaš?«

»To bi bilo preveč rečeno. Toda tvojih nakan ne razumem prav dobro. Ta tuja, vražja policija — kaj ima Kitajec z njo opraviti?«

Charlie se je zarežal. »Včasih, spoštovani bratranec, tudi jaz sam sebe ne razumem prav dobro.«

Izza rdečih zaves v ozadju je smuknilo mlado kitajsko dekle. Temno so se bleščale njene mandeljnaste oči v zalem obrazku.

(Dalje prihodnjič)

nekdanjosti bi mu (bili seveda povedali, da je to, kar gleda, le skromen odsev nekdanjega nočnega vrvenja. Toda tale mož iz Honoluluja ni poznal preteklosti Friska, zato se mu tudi ni moglo za njo tožiti.

V baru za mizo je na visokem stolu použil svojo večerjo — dvojna prigoda za človeka, ki nikdar ni poznal Billy Boganove kavarne Louvre. Kjer danes stoji Italijanska banka, ki ga niso vezali nobeni spomini na »Delmanico«, na »O Farrell Street« ali na »Odeon«, »Mladega psa« ali »Črne-ga mačka«, na ona sijajna gostišča, ki so že davno za vedno izginila. V kuhinji bele-ga moža si je dal dobro postreči in je izpil škodelico vročega čaja.

Mlad mož, na oči najbrž prodajalec, je prisedel h Kitajcu ter slastno použival svoj skromni prigrizek. Chan je poskusil pogovor z vljudnim začetkom o sladkornici, ki je stala na mizi.

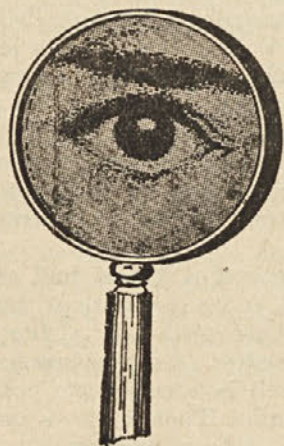
»Oprostite, prosim, naglici tujca,« je nadaljeval. »Tri ure imam časa sprehajati se po vlažnih, a zanimivih ulicah vašega mesta. Povejte mi ljubeznivo, kaj si naj ogledam.«

»Hm, sam ne vem prav,« je odgovoril oni zamišljeno. »Veliko se ne bo dalo početi. Frisko danes ni več to, kar je bilo včasih. Nekdanja plesišča so danes garaže ali prodajalne. Pa, čakajte — nocoj praznuje kitajska četrt Silvestrov večer. Ampak,« se je zasmejal, »vam tega skoraj ni treba razlagati.«

Chan je pokimal. »Da, da, dvanajsti februar! Silvester!«

HANZEJ KOVAČIČ
Villach - Beljak, Gerbergasse 6

ŽE POGLED ZADOSTUJE!

Naše tujske sobe,
izredna akcija

Za vsakega ima pomen!
Tujske sobe

tovarniška cena šil. **2490.-**

Nadalje nudi naše ogromno skladišče:

- Tapezirano pohištvo
- Spalnice
- Kuhinje — vse za dnevne sobe

Tudi en obisk po velikonočnih
praznikih vam naša ogromna
skladišča in kvaliteta nudi vse!
Zato nas obiščite in se
prepričajte!

KMETJE POZOR!

NAJNOVEJSE KMETIJSKE
STROJE, MLATILNICE,
TRAKTORJE, KOSILNICE,
MOPEDE, KOLESA,
HLADILNIKE, PRALNE
STROJE, ELEKTRIČNE
MOTORJE

vam nudi ugodno domačo tvrdka

Johan Lomšek

št. Lipš, Tihoja 2, P. Dobrla ves — Eberndorf,
Telefon 04237 246

Avstrijska televizija

NEDELJA, 24. aprila: 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za otroke od 11. leta dalje: Uli in raca — 17.30 Za otroke od 11. leta dalje: Mladinski svet. Naš mednarodni filmski magacin — 18.00 Fury; zgodba konja. — 18.25 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.30 Kratka poročila — 19.00 Koncert na gradu Hohenem — 19.45 1. večerna poročila — 20.00 Prenos nogometne tekme Sovjetska zveza: Avstrija z dunajskega stadiona. 20.45 Rž je zelena. Življenjepis učiteljice — 22.25 Beseda v nedeljo zvečer — 22.35 2. večerna poročila, nato konec oddaje.

PONEDELJEK, 25. aprila: 18.30 Kratka poročila — 18.35 Francoščina pri vas doma — 18.55 Tip revija — 19.00 Za odrasle — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki s športom — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Mozaik iz študija B. — 21.00 Maigret nastavi past — 21.50 Čas v sliki. — 22.10 Janine Aimeé. Zgodba francoske mladenke, nato konec oddaje.

TOREK, 26. aprila: 18.30 Kratka poročila — 18.35 Tečaj angleščine — 18.55 Tip revija — 19.00 Rupture — 19.13 Stric Guido — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Založba in kratki film — 20.15 Anastazija, zadnja carjeva hči — 21.55 Čas v sliki — 22.15 Kultura v stiski, nato konec oddaje.

SREDA, 27. aprila 1966: 10.00 Zvok iz človeške roke IV. — 11.00 Kratka poročila — 11.03 Glasba iz študija B — 11.50 Maigret nastavi past — 12.40

Kratka poročila — 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Gašperčkove pustolovščine — 17.45 Poly II/3. Napeta otroška zgodba — 18.15 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.30 Kratka poročila 18.35 Francoščina pri vas doma — 18.55 Tip revija — 19.00 Prizori iz Avstrije — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Usmrtitev; televizijska igra — 21.45 Z našimi najboljšimi priporočili — 22.30 Čas v sliki, nato konec oddaje.

ČETRTEK, 28. aprila: 10.00 Kratka poročila — 10.03 Sveto pismo in njegova prevajanja 11.00 Tečaj angleščine — 12.00 Republika prepričanih — 12.50 Kratka poročila — 18.55 Tip revija — 19.00 Šport — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Prenos iz Löwingerjevega gledališča: Vse v redu — 21.45 Čas v sliki — 22.05 Jazz iz Združenih držav Amerike, nato konec oddaje.

PETEK, 29. aprila: 10.00 Šolska televizija. 11.00 Kratka poročila — 11.03 Anastazija, zadnja carjeva hči — 12.40 Kratka poročila — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Neznani svet: Tuamotus — koralni atol Južnega morja — 18.55 Tip revija — 19.00 Potrošnik — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Vaš nastop, prosim — 20.55 Še pomnite? — 22.15 do 22.45 Prenos švicarske televizije iz kazina Montreux „Zlata vrtnarica iz Montreuxa“ — 22.45 Čas v sliki.

SOBOTA, 30. aprila: 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za družino: šivalnica — 17.30 Veselje ob

6% KELAG ANLEIHE 1966

Zeichnungsfrist: 18.-22. April

Kärntner Elektrizitäts-Aktiengesellschaft

mündelsicher; steuerbegünstigt; Zeichnungspreis: 97.— für S 100.— Nennwert; Verzinsung: 6% p. a.; Tilgung: zu 101% in zehn Jahresraten ab 1972

glasbi — 17.50 Na knjižni polici — 18.25 Naša lahko noč oddaja za otroke. — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Tip revija — 18.40 Kaj vidimo novega? S Heinzen Conradson — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Prenos bavarskega radia: Boni; münchenska ljudska igra v 4 dejanjih — 21.45 Trije paglavci; 30 minut zabavne glasbe — 22.15 Čas v sliki — 22.45 Naša nočna oddaja: Krvna osvetla v Montani; kriminalni film divjega zapada.

**Sveče za večno luč
kupite
v MOHORJEVI
KNJIGARNI**

SO IZREDNO POCENI
14.- šil. ena (v kartonu)
Gorijo 8 do 9 dni

SADJARJI!

Sadna drevesca vseh sort in vrst nabavljajte samo v strokovni drevesnici! — Posebno velika zaloga čespej, sliv in ribezlja — Vse to vam nudi:

Ing. MARKO POLZER

po domače Lazar, št. VID V PODJUNI

POHIŠTVO

za dom in za goste
PODJUNSKA TRGOVSKA
DRUŽBA

BRATJE RUTAR & Co.

DOBRILA VES — EBERNDORF
A 9141 Tel 04236-281

Oglejte si našo razstavo tudi v prostorih hotela Rutar v Dobrli vesi.

Oglašuj v našem listu!

Velika izbira

perila in blaga

pri

L. Maier

Klagenfurt, Alter Platz 35

*Naš tednik-
Kronika*

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave in oglasnega oddelka 26-69. — Telefon uredništva: 43-58. Naročnina znaša mesečno 7.— šil., letno 80.— šil. Za Italijo 2800.— lir, za Nemčijo 20.— DM, za Francijo 22.— ffr., za Belgijo 250.— bfr., za Švico 20.— šfr., za Anglijo 2.— f. sterl., za U. S. A. in ostale države 6.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Račič, p. Zrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.